EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 29.10.2012.
COM(2012) 630 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS

EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI PAR PAZIŅOJUMU ATTIECĪBĀ UZ ĶĪMISKO VIELU DROŠU IZMANTOŠANU

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI PAR PAZIŅOJUMU ATTIECĪBĀ UZ ĶĪMISKO VIELU DROŠU IZMANTOŠANU

(Dokuments attiecas uz EEZ)

Glosārijs

ECHA	Eiropas Ķīmisko vielu aģentūra
KMI	Regula (EK) Nr. 1272/2008 par vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu un iepakošanu
GHS	Ķīmisko vielu klasificēšanas un marķēšanas vispārēji saskaņotā sistēma
REACH	Regula (EK) Nr. 1907/2006, kas attiecas uz ķimikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu
RPT	Riska paziņošanas tīkls
DKI	Dalībvalstu kompetentā iestāde
DDL	Drošības datu lapa

1. Ievads

Eiropas Savienība kopš 1967. gada[1] ir izstrādājusi sistēmas informācijas sniegšanai par ķīmisko vielu bīstamajām īpašībām un kontroles pasākumiem attiecībā uz vielām un kopš 1988. gada[2] — attiecībā uz maisījumiem (iepriekš dēvēti "preparāti"). Tomēr citās valstīs izmantotās klasifikācijas sistēmas bija atšķirīgas un ne vienmēr savstarpēji saderīgas, kā rezultātā vienam un tam pašam ķīmiskajam produktam bija vajadzīgi vairāki marķējumi un drošības datu lapas.

Tāpēc 1992. gada Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) konferencē par vidi un attīstību tika pieņemts starptautisks pilnvarojums līdz 2000. gadam harmonizēt bīstamības klasifikāciju. Rezultātā 2002. gadā tika apstiprināta Ķīmisko vielu klasificēšanas un marķēšanas vispārēji saskaņotās sistēmas (*GHS*) pirmā versija, kas pēc tam tika publicēta nākamajā gadā. Kopš tā laika *GHS* atjaunina ik pēc diviem gadiem. *GHS* ir ANO sistēma, lai noteiktu ķīmisko vielu

[1] Padomes 1967. gada 27. jūnija Direktīva 67/548/EEK par normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz bīstamu vielu klasifikāciju, iepakošanu un marķēšanu (OV 196, 16.8.1967., 1.–98. lpp.).

[2] Padomes 1988. gada 7. jūnija Direktīva 88/379/EEK par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu jautājumos, kas attiecas uz bīstamu preparātu klasifikāciju, iepakošanu un marķēšanu (OV L 187, 16.7.1988., 14.–30. lpp.).

bīstamību un informētu lietotājus par šiem apdraudējumiem, izmantojot standarta simbolus (piktogrammas), norādes uz iepakojuma etiķetes un drošības datu lapas (DDL).

KMI regula ir ES Regula par vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu un iepakošanu[3]. Tā saskaņo iepriekšējos ES tiesību aktus par ķīmisko vielu klasificēšanu, marķēšanu un iepakošanu ar *GHS*. KMI regulas mērķis ir uzlabot cilvēka veselības un vides aizsardzību, vienlaikus nodrošinot ķīmisko vielu un maisījumu brīvu apriti un veicinot konkurētspēju un inovācijas.

KMI regula stājās spēkā 2009. gada 20. janvārī. Saskaņā ar regulu termiņš vielu klasificēšanas saskaņošanai ar jaunajiem noteikumiem bija 2010. gada 1. decembris. Attiecībā uz maisījumiem termiņš ir 2015. gada 1. jūnijs. Pēc šā pārejas perioda KMI regula nobeigumā aizstās iepriekšējos noteikumus par vielu klasificēšanu, marķēšanu un iepakošanu (Direktīva 67/548/EEK) un pašreizējos noteikumus par preparātiem (Direktīva 1999/45/EK).

KMI regulas 34. pants paredz:

> *"1. Līdz 2012. gada 20. janvārim Aģentūra veic pētījumu par informācijas nodošanu plašākai sabiedrībai par vielu un maisījumu drošu lietošanu un par iespējamo vajadzību uz marķējuma izvietot papildu informāciju. Šo pētījumu veic, konsultējoties ar kompetentajām iestādēm un ieinteresētajām personām un, attiecīgā gadījumā, balstoties uz paraugpraksi.*
>
> *2. Neskarot noteikumus, kas šajā sadaļā izklāstīti attiecībā uz marķējumu, Komisija, pamatojoties uz 1. punktā minēto pētījumu, iesniedz ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei un, ja tas ir pamatoti, iesniedz tiesību akta priekšlikumu, lai grozītu šo regulu."*

Eiropas Ķīmisko vielu aģentūra (*ECHA*) ir novērtējusi Eiropas mēroga Eirobarometra aptaujas rezultātus un dziļāka, specifiskāka pētījuma rezultātus par riska uztveri. Rezultātā 2012. gada 20. janvārī *ECHA* publicēja pētījumu saskaņā ar KMI regulas 34. panta 1. punktu. Šis ziņojums ir sagatavots, pamatojoties uz *ECHA* veikto pētījumu saskaņā ar KMI regulas 34. panta 2. punktu.

2. Pētījums par tādas informācijas paziņošanu sabiedrībai, kas attiecas uz ķīmiskajām vielām

Ar KMI regulu ES tiesību aktos ir ietverti ANO līmenī apstiprināti klasificēšanas kritēriji un marķēšanas noteikumi. Pamatprincipi faktiski ir diezgan tuvi iepriekšējiem ES tiesību aktiem. Regula paredz, ka uzņēmumiem bīstamās ķīmiskās vielas pirms to laišanas tirgū ir pienācīgi jāklasificē, jāmarķē un jāiepako.

Saskaņā ar KMI regulu paziņošana par ķīmisko vielu bīstamību[4] marķējuma veidā ir galvenais līdzeklis, kā informēt sabiedrību par ķīmisko vielu drošu izmantošanu. Konkrētāk, KMI regulas bīstamības marķējums ietver šādus elementus:

---

[3] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1272/2008 par vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu un iepakošanu, OV L 353, 31.12.2008., 1. lpp.

[4] Termins "bīstamība" attiecas uz ķīmiskajām vielām vai maisījumiem piemītošo spēju nelabvēlīgi ietekmēt cilvēka veselību vai vidi, kā noteikts saskaņā ar *KMI* regulas kritērijiem.

a) bīstamības piktogramma (kā norādīts KMI regulas V pielikumā), ko izmanto kā grafisku noformējumu, kas ietver simbolu un citus grafiskus elementus, lai sniegtu konkrētu informāciju par attiecīgo bīstamību;

b) signālvārds, kas norāda uz bīstamības nosacīto līmeni, lai brīdinātu lasītāju par iespējamo bīstamību (t.i., "Uzmanību!", "Bīstams!");

c) drošības prasību apzīmējums, kurā aprakstīti ieteicamie pasākumi, lai samazinātu vai novērstu kaitīgo ietekmi, kas rodas no bīstamās vielas vai maisījuma iedarbības tā lietošanas vai iznīcināšanas laikā (drošības prasību apzīmējumi ir standartizēti un definēti KMI regulas IV pielikumā);

d) bīstamības apzīmējums, kas definē bīstamās vielas vai maisījuma bīstamības veidu, vajadzības gadījumā ietverot arī bīstamības pakāpi (bīstamības apzīmējumi ir standartizēti un definēti KMI regulas IV pielikumā).

Saskaņā ar KMI regulas 34. panta 1. punktu *ECHA* veica pētījumu, lai novērtētu informācijas paziņošanu sabiedrībai par vielu un maisījumu drošu lietošanu un iespējamo vajadzību marķējumā sniegt papildu informāciju. Pētījuma pamatā bija divi galvenie elementi:

a) Eirobarometra sabiedriskās domas aptauja, ko veica 2010. gadā, lai noskaidrotu Eiropas iedzīvotāju viedokli par etiķetes saprotamību un izpratni par saistītajām bīstamības piktogrammām. Aptaujā piedalījās vairāk nekā 26 000 iedzīvotāji visās dalībvalstīs un 2011. gadā publicētie rezultāti tika uzskatīti par tādiem, kas reprezentē ES 500 miljonu iedzīvotāju viedokli;

b) papildu kvalitatīvs pētījums, ko 2011. gadā veica Eiropas akadēmiķu grupa ar īpašām zināšanām par riska uztveri, izpēti un analīzi, lai gūtu sīkāku informāciju par sabiedrības uzskatiem un individuāliem uzvedības modeļiem. Pētījums ietvēra intervijas ar vairāk nekā 240 iedzīvotājiem trijās dalībvalstīs un tā mērķis bija noskaidrot, kā cilvēki vērtē ķīmiskos produktus un kā šie uzskati ietekmē rīcību drošības jomā.

2012. gada 20. janvārī *ECHA* nosūtīja Komisijai ziņojumu "Pētījums par paziņošanu sabiedrībai, kā droši lietot ķīmiskās vielas"[5]. Šā ziņojuma turpmākajās iedaļās ir apkopoti pētījuma galvenie konstatējumi, kas salīdzināti ar citiem līdzīgiem ziņojumiem, ko sagatavojušas starptautiski atzītas organizācijas (ANO, *UNITAR* u. c.), un izdarīti secinājumi par to, vai KMI regulas grozījumi ir pamatoti vai nē.

3. Konstatējumi par tādas informācijas paziņošanu sabiedrībai, kas attiecas uz ķīmiskām vielām

3.1. KMI regulas piktogrammu atpazīstamība un izpratne un pārējie marķējuma elementi

ECHA pētījuma vajadzībām veikto aptauju rezultāti liecināja, ka jauno bīstamības piktogrammu atpazīstamība un izpratne dalībvalstīs būtiski atšķiras un ka kopumā izpratne par drošības pasākumiem, kas ir jāveic, lietojot ķīmiskos produktus, ir diezgan maza. Turklāt aptaujas rezultāti parādīja, ka lielākā daļa respondentu uzskatīja, ka ir tikai daļēji vai nav pietiekami informēti par apdraudējumu, kas saistās ar ķīmiskiem produktiem.

[5] Pētījums ir pieejams *ECHA* tīmekļa vietnē: http://echa.europa.eu/documents/10162/13559/clp_study_en.pdf.

Konkrētāk, Eirobarometra aptauja liecina, ka ES kopumā izplatītākais veids kā noteikt, vai ķīmiskais produkts ir bīstams, ir izlasīt drošības instrukciju. Tas ir apstiprinājies par produktiem, kas tiek uzskatīti par visbīstamākajiem, piemēram, pesticīdiem vai insekticīdiem (50 % respondentu pirms to lietošanas vienmēr izlasa drošības instrukciju). Turpretim par citām produktu kategorijām, piemēram, automobiļu kopšanas produktiem un mājsaimniecības mazgāšanas līdzekļiem, mazāk nekā viena trešdaļa respondentu atbildēja, ka pirms lietošanas izlasa drošības instrukciju.

Otrā aptauja par riska uztveri parādīja, ka saistība starp riska uztveri un drošu rīcību ir diezgan zema. Tas nozīmē, ka riska uztvere pati par sevi nav pietiekams stimuls drošai rīcībai. Gluži pretēji, emocionālai rīcībai un iepriekšējai pieredzei, šķiet, ir daudz lielāka nozīme.

Atbilstoši informācijai, kas iegūta no abām iepriekš minētajām aptaujām un kas ņemta vērā *ECHA* veiktajā pētījumā, dažas jaunas bīstamības piktogrammas plašai sabiedrībai ir labi pazīstamas (sk. 1. attēlu), bet citas — nav.

Ir svarīgi atgādināt, ka daudzas jaunās piktogrammas, kas ieviestas ar KMI regulu, ir diezgan līdzīgas esošajiem marķējumiem, kas paredzēti iepriekšējos ES tiesību aktos; attiecībā uz dažām piktogrammām vienīgā redzamā atšķirība ir fona krāsa (oranža vecajās etiķetēs, balta — jaunajās) un forma (kvadrātveida vecajās piktogrammas, sarkana rombveida jaunajās KMI regulas piktogrammās).

1. attēls. Jaunā KMI regulas piktogramma par uzliesmojamību un iepriekšējā, ļoti plaša pazīstamība sabiedrībā (vairāk nekā 80 %).

Tāpat bieži pareizi tiek saprasta to piktogrammu nozīme, kas ir līdzīgas iepriekšējām (skatīt 2. attēlu).

2. attēls. Jaunā KMI regulas piktogramma par sprādzienbīstamību un iepriekšējā, ļoti plaša pazīstamība sabiedrībā (vairāk nekā 80 %).

Nav pārsteidzoši, ka jaunās KMI regulas piktogrammas, kurām nav līdzīgu „priekšgājēju" saskaņā ar iepriekšējiem ES tiesību aktiem, sabiedrībai gandrīz nav zināmas vai saprotamas (sk. 3. attēlu).

3. attēls. Jaunā KMI regulas piktogramma par nopietnu veselības apdraudējumu, iepriekš nav izmantota, sabiedrībā ļoti maz pazīstama un maza izpratne par tās nozīmi (attiecīgi 20 % un 12 %).

Tomēr dažos konkrētos gadījumos konstatējumi bija diezgan pārsteidzoši:

- jaunā piktogramma ar izsaukuma zīmi (skatīt 4. attēlu) bija pazīstama 59 % aptaujāto, neskatoties uz to, ka līdzīga piktogramma ES sistēmā iepriekš netika izmantota. Tomēr nozīmi (veselības apdraudējums)[6] saprata tikai 11 % aptaujāto;
- piktogrammu, kurā attēlots galvaskauss un sakrustoti kauli (sk. 5. attēlu), saprata tikai viena trešdaļa aptaujāto, savukārt citi pētījumi liecināja par daudz lielāku izpratni[7].

4. attēls. Jaunā KMI regulas piktogramma par veselības apdraudējumu, kas bija pazīstama 59 % sabiedrības, bet to izprata tikai 11 % sabiedrības.

[6] Tiek uzskatīts, ka simbola atpazīstamība izriet no tā, ka cilvēki izsaukuma zīmi redz dažādos kontekstos, piemēram, ceļa zīmēs.

[7] *Environmental Research* Nr. 108 (2008. g.) 419.-427. lpp. un Spānijas Valsts patērētāju institūta projekts "*Seguridad de los productos: nuevos pictogramas de peligro y redes de alerta*", 2011. g. Tomēr jāatzīmē, ka *ECHA* pētījumā patērētājiem tika prasīts tieši norādīt nozīmi un netika sniegts iespējamo atbilžu saraksts, kā tas varētu būt bijis citos pētījumos.

5. attēls. Jaunā KMI regulas piktogramma par akūtu toksiskumu un iepriekšējā, vāja sabiedrības izpratne (33 %).

Attiecībā uz signālvārdiem Eirobarometra aptauja parādīja, ka vārdu "Bīstami" lielākā daļa cilvēku ES kopumā uztver spēcīgāk nekā vārdu „Uzmanību". Tomēr rezultāti dažās dalībvalstīs bija atšķirīgi, kas liecina, ka standartizācija un tulkojums visās 27 ES dalībvalstīs ar daudzām dažādām valodām joprojām ir problēma.

Visbeidzot, nav sniegti tieši konstatējumi par bīstamības apzīmējumu un drošības prasību apzīmējumu saprašanu. Tāpēc, ņemot vērā šo elementu nozīmi informēšanā par bīstamību, turpmākos pētījumos būtu jānovērtē arī tas, cik liela ir izpratne par bīstamības un drošības prasību apzīmējumiem.

3.2. Informētības veicināšanas pasākumu un apmācības nepieciešamība

Pirmais skaidrais secinājums par KMI regulas piktogrammu pazīstamības un izpratnes līmeni ir tāds, ka ir vajadzīgi informētības veicināšanas pasākumi, lai uzlabotu sabiedrības spējas atpazīt un saprast jaunos KMI regulas marķējumus.

Tomēr jāatzīmē, ka jaunais marķējums pašlaik ir obligāts tikai ķīmiskajām vielām, lai gan lielākā daļa sabiedrībai pieejamo ķīmisko produktu faktiski ir maisījumi, kuriem KMI regulu piemēros no 2015. gada 1. jūnija. Tomēr ir svarīgi uzlabot sabiedrības informētību un izpratni par bīstamības marķējumu un saistītajiem drošības pasākumiem.

Saskaņā ar *ECHA* pētījuma konstatējumiem informētības veicināšanas kampaņās jāņem vērā bīstamības uztveres modeļi valstīs un tām jābūt vērstām uz plašu sabiedrību, kā arī konkrētiem lietotājiem, piemēram, ģimenēm, viena cilvēka mājsaimniecībām, skolēniem u. c., izmantojot dažādus didaktiskos līdzekļus (tīmekļa vietnes, bukletus, audiovizuālos materiālus, utt.).

Izpratne par dažu ķīmisko produktu bīstamību ievērojami atšķiras gan dalībvalstīs, gan dažādās iedzīvotāju apakšgrupās vienā dalībvalstī. Tāpēc informācijas paziņošanas un informētības veicināšanas pasākumi būtu jāvērš uz lietotājiem valsts mērogā diferencētā veidā, ņemot vērā valodu barjeras un atbilstošus saziņas kanālus, piemēram, "Smart Media" lietotnes, sociālos plašsaziņas līdzekļus.

Vispārīgāk šīs darbības būtu jāvērš uz šādiem aspektiem:

- atsvaidzināt zināšanas/iepazīstināt sabiedrību ar jaunajām piktogrammām un signālvārdiem;

- stimulēt, lai sabiedrība faktiski izlasītu etiķeti un ņemtu vērā piktogrammas; bīstamības un drošības prasību apzīmējumus, lai palielinātu informētību;
- informēt par iespējamām sekām, nepareizi rīkojoties ar bīstamajiem produktiem, lai mazinātu nepareizu priekšstatu par drošību.

Informētības veicināšanas pasākumi ir jāpielāgo iestāžu spējām un pieejamajiem iesaistīto valsts un privāto struktūru resursiem. Tie būtu jāpielāgo arī dažādiem apstākļiem, sniedzot mērķtiecīgu informāciju, piemēram, tirdzniecības vietās, sabiedriskās vietās, skolās vai mājās.

Starp mērķgrupām bērni, iespējams, ir viena no jutīgākajām grupām, un tāpēc tiem vajadzētu būt labi informētiem par produktu bīstamību. Izplatīšanai skolās būs jāizstrādā īpaši izglītojoši materiāli — dažas dalībvalstis jau veic šādus pasākumus[8].

Lai sagatavotu un veiktu pētījumu, *ECHA* balstījās uz plašām apspriedēm ar aģentūras riska paziņošanas tīklu (RPT), kas tika izveidots 2008. gada rudenī. Viens no RPT uzdevumiem ir izveidot mehānismu apmaiņai ar informāciju, pieredzi, konkrētu gadījumu izpēti un paraugpraksi starp tiem, kuri ir atbildīgi par riska paziņošanas koordinēšanu *REACH* jomā kompetentajās iestādēs (DKI) un *ECHA*. Tādējādi tīkls var palīdzēt tā locekļiem apmierināt vajadzības pēc informācijas, ko attiecībā uz sabiedrību sniedz par ķīmisko vielu radīto apdraudējumu un drošu izmantošanu, nepieļaujot pretrunīgus paziņojumus no valsts iestādēm un ieviešot paraugpraksi riska paziņošanā.

Turklāt *ECHA* regulārā saziņa ar DKI un ekspertiem KMI jomā, kā arī tās pieeja valstu palīdzības dienestiem (izmantojot valstu *REACH* un KMI palīdzības dienestu *HelpNet* tīklu) nostāda aģentūru izdevīgā pozīcijā, lai atbalstītu un koordinētu informētības veicināšanas pasākumus attiecībā uz KMI.

3.3. Produkta izskats un bīstamības informācija uz etiķetes

ECHA pētījums atklāja, ka informācija par ķīmiskā produkta bīstamību, ko precīzi vai pēc būtības izsaka ķīmiskā produkta iepakojums, var neatbilst informācijai, kas iekļauta KMI marķējumā. Piemēram, visi šie faktori var būtiski ietekmēt izpratni par bīstamību:

- iepakojuma forma un krāsa (t.i., sarkana/melna krāsa pret zaļu/baltu krāsu);
- „nevainīgumu" reprezentējoši vizuālie elementi uz produkta (piemēram, bērna, mātes, puķes, koka attēls utt.);
- zīmola atpazīstamība un atzinīgs novērtējums;
- produkta uztveršana par „dabiskāku " salīdzinājumā ar rūpnieciski ražoto, izmantojot maldinošus vizuālos elementus (savvaļas dzīvnieku, meža motīvi utt.).

ECHA pētījumā ieteikts mudināt uzņēmumus panākt produkta izskata un iepakojuma atbilstību bīstamības informācijai uz etiķetēm, izmantojot rīcību veicinošus faktorus, lai izvērstu marķējumā sniegto informāciju, tādējādi veicinot patērētājos atbilstošu drošu rīcību. Saskaņā ar *ECHA* viedokli pievilcīgam iepakojumam nevajadzētu rosināt patērētāju ignorēt vai ne pārāk nopietni uztvert brīdinājumus, ko KMI regula ir noteikusi par obligātiem.

---

[8] *ECHA* riska paziņošanas tīkls ir institucionāls forums apmaiņai ar dalībvalstu pieredzi paziņošanā par ķīmisko vielu drošu lietošanu http://echa.europa.eu/en/web/guest/about-us/partners-and-networks/risk-communication-network.

Tāpēc ieguldītais darbs, lai pielāgotu iepakojuma izskata un marķējuma satura „vēstījumus" par produkta bīstamību, varētu palīdzēt vairot informētību un uzlabot rīcību ķīmisko vielu drošā izmantošanā. Iestādes, ražotāji un izplatītāji, izmantojot brīvprātīgus kopīgus publiskā un privātā sektora pasākumus, varētu censties sekmēt pašregulācijas pasākumus šajā sakarā (jāatzīmē, ka jau tiek īstenotas iniciatīvas, kurās uzņēmumi ir uzsākuši brīvprātīgas informācijas sniegšanas kampaņas, lai paaugstinātu lietotāju informētību un veicinātu produktu drošu lietošanu[9]).

Visbeidzot, jāņem vērā arī tas, ka iepriekšējie pētījumi, kas veikti attiecībā uz patērētāju uztveri par brīdinājumiem par bīstamību, ir parādījuši, ka patērētāju uzmanību var novērst pārāk daudz informācijas uz etiķetes attiecībā uz visiem potenciālajiem apdraudējumiem[10]. Turpretim brīdinājumi, kas vērsti uz konkrētu bīstamību (kā piktogrammas), var palielināt uzmanību un tādējādi uzlabot patērētāju aizsardzību.

Tāpēc iespējamiem grozījumiem marķēšanas prasībās jābūt vērstiem nevis uz to, lai ierosinātu pievienot papildu informāciju, bet uz satura vienkāršošanu un izkārtojuma uzlabošanu.

3.4. Jauna analīze pēc 2015. gada

Kā izklāstīts iepriekš, abas uz vietas veiktās aptaujas sniedza informāciju par galveno riska paziņošanas elementu un atsevišķu KMI regulas piktogrammu atpazīstamību un izpratni (vai tās trūkumu). To konstatējumi parāda, ka dažas bīstamības piktogrammas gandrīz nav zināmas vai saprotamas.

Tas nav pārsteigums, ņemot vērā to, ka KMI regulas III sadaļā „Uz marķējuma sniegtā informācija par bīstamību" un IV sadaļā „Iepakojums" iekļautie noteikumi 2010. gada 1. decembrī stājās spēkā tikai attiecībā uz atsevišķām vielām (sk. KMI regulas 62. pantu).

Turklāt lielākā daļa ķīmisko produktu, ko izmanto patērētāji, faktiski ir maisījumi, kas satur vairākas vielas. KMI regulas noteikumi maisījumiem būs obligāti tikai no 2015. gada 1. jūnija. Pārejas perioda laikā turpinās piemērot iepriekšējo marķēšanas sistēmu un bīstamības piktogrammas attiecībā uz maisījumiem (Direktīva 1999/45/EK). Tāpēc patērētāji uz iegādātajiem ķīmiskajiem produktiem turpinās redzēt galvenokārt vecās piktogrammas.

Ņemot vērā, ka KMI regulas 34. panta 1. punktā ir noteikts termiņš 2012. gada 20. janvāris, *ECHA* pētījums bija jāveic mazliet pāragri, un Eirobarometra aptauja jau bija veikta laikā (no 2010. gada novembra līdz decembrim), kad sabiedrība vēl praktiski nebija sastapusies ar bīstamības piktogrammām reālajā dzīvē. Kad "kvalitatīvais pētījums" (2011. gada jūlijā) apņēmās iegūt vairāk informācijas, pienākums izmantot KMI regulas piktogrammas attiecībā uz vielu marķēšanu un iepakošanu bija spēkā mazāk nekā gadu, savukārt maisījumi gandrīz bez izņēmumiem tika marķēti saskaņā ar iepriekšējiem tiesību aktiem.

Tādēļ šķiet lietderīgi pārskatīt Eiropas iedzīvotāju izpratnes līmeni vēlāk, kad būs uzlabojusies viņu pieredze un zināšanas par piktogrammām, vēlams pēc tam, kad KMI regulas piktogrammas būs kļuvušas obligātas arī maisījumiem. Jauna analīze par KMI regulu

---

9 http://www.cleanright.eu/.

10 Pētījums par etiķešu saprotamību, pamatojoties uz Direktīvu 88/379/EEK par bīstamiem preparātiem, 1999. g., Eiropas Komisija, ĢD III; Ceturtais pārskatītais ANO *GHS* izdevums, 2012. gads, 5. pielikums "Patēriņa produktu marķēšana, pamatojoties uz kaitējuma iespējamību".

piktogrammu ietekmi uz ES iedzīvotāju rīcību un izpratni būtu jāveic laikā pēc 2015. gada jūnija.

4. Secinājums

Ņemot vērā konstatējumus *ECHA* pētījumā, kas veikts saskaņā ar KMI regulas 34. panta 1. punktu un citus pētījumus par to pašu tematu, izmaiņas pašās KMI regulas piktogrammās nav ieteicamas, jo ir lietderīgāk ļaut sabiedrībai pierast pie jaunās globālās sistēmas, nepārtraukti uzlabojot vispārējo izpratni par ķīmisko vielu bīstamību un veicinot jo īpaši mājsaimniecības ķīmisko produktu drošāku lietošanu.

Jāņem vērā arī tas, ka saistībā ar ierosinātajām izmaiņām KMI regulas piktogrammās būtu nepieciešams pārskatīt attiecīgos *GHS* noteikumus, kas ieviesti daudzpusējā ANO kontekstā, šobrīd marķēšanas noteikumu pārskatīšana ieguvumus nesniedz. Tā vietā šajā gadījumā pasākumi jāvērš uz informētības veicināšanu un zināšanu uzlabošanu.

Līdz ar to Komisija uzskata, ka šobrīd tiesību akta priekšlikums, lai grozītu KMI regulu nav pamatots, un iesaka, ka:

- informētības veicināšanas pasākumi būtu jāsagatavo un jāīsteno, lai veicinātu, ka ES iedzīvotāji ķīmiskās vielas izmanto drošā veidā, un pasākumi jākoordinē/jāsekmē *ECHA* riska paziņošanas tīklam un palīdzības dienestu tīklam – vēlams, neilgi pirms termiņa, pēc kura KMI regulas marķēšanas noteikumus piemēros ķīmisko vielu maisījumiem (2015. gada 1. jūnijs);
- ražotāji un importētāji varētu tikt mudināti nodrošināt produktu izskata un iepakojuma lielāku atbilstību marķējumā sniegtajai informācijai par bīstamību;
- būtu jāveicina satura vienkāršošana un izkārtojuma uzlabošana vielu un maisījumu etiķetēs (piemēram, sniedzot turpmākas norādes par konkrētu informācijas elementu neietveršanu un par prioritātes noteikumiem);
- turpmāka analīze par vielu un maisījumu drošas lietošanas izpratni jāveic laikā pēc 2015. gada 1. jūnija (būtu jāņem vērā arī bīstamības un drošības prasību apzīmējumi).